

Afscheid Griffier mr. Geert-Jan Hamilton d.d. 25 september 2018

Toespraak van de voorzitter mr. A. Broekers-Knol

Geachte collega's, leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, geachte oud-voorzitters, geachte oud-griffiers, geachte gasten, geachte medewerkers van de Kamer. Als voorzitter van de Kamer heb ik nog nooit in een plenaire vergadering de griffier als 'geachte griffier' aangesproken. Ik heb daar, eerlijk gezegd, ook nooit de aanvechting toe gevoeld. De griffier is er gewoon. Op deze bijzondere dag, 25 september 2018, waarop wij afscheid nemen van de griffier van de Eerste Kamer, Gerardus Johannes Adrianus Hamilton, heb ik nu wel een sterke behoefte om 'geachte griffier' te zeggen en zelfs om de griffier plenair bij de voornaam te noemen.

Geachte griffier, beste Geert-Jan.

'Vandaag is de dag waarvan je wist dat die zou komen' om een strofe uit het Koningslied voor de inhuldiging van Koning Willem-Alexander aan te halen. Terzijde: de grammaticale verbeteringen in de tekst van dit lied zijn van mijn hand.

Bij het voorbereiden van mijn toespraak leek het mij nuttig om allereerst na te gaan wat jou ruim twaalf jaar geleden, in 2006, deed bewegen om de functie van griffier van de Eerste Kamer te ambiëren. Je had per slot van rekening een prachtige carrière op het terrein van de Zorgverzekering en het Zorgstelsel. Ik ging op zoek naar je sollicitatiebrief. Laat ik maar meteen met de deur in huis vallen: die heb ik niet gevonden. Ik vond wél een mooie cv, met publicatielijst op het terrein van de gezondheidszorg, maar geen sollicitatiebrief. Na enig nadenken van mijn kant bleek dat ook heel logisch: je solliciteerde niet naar de functie, je werd gevraagd.

Ik vond ook een kopie paspoort uit 2006 en eentje uit 2017. Het verschil is groot. In 2006 kijkt mij een jeugdige, opgewekte, montere Geert-Jan aan. Jouw blik en oogopslag in 2017 zijn van een geheel andere aard: somber, getekend, bijna een politiefoto, rijp voor de gevangenis.

Het griffierschap heeft zo te zien kennelijk zijn tol geëist.

Maar kijk ik dan naar jouw recente foto in de Volkskrant van 20 september j.l., dan zie ik de Geert-Jan zoals wij allen jou kennen: vriendelijk, opgewekt, bekwaam, bescheiden, discreet, neutraal, integer, dienstbaar.

Geert-Jan, met jou nemen we vandaag afscheid van een griffier die in een periode van ruim twaalf jaar zijn sporen verdiend heeft in de Eerste Kamer, op het Binnenhof, landelijk en internationaal.

De rode draad in jouw carrière bij de Eerste Kamer is de grote liefde die jij voor het instituut hebt.

De Eerste Kamer

Geert-Jan, de gebruikelijke reactie van leden, oud-leden en zelfs ook buitenstaanders als jouw naam valt in de context van de Eerste Kamer is: invoering van de I-pad. Jouw naam zal voor altijd aan die innovatie verbonden blijven.

Op 13 september 2011 werden de leden van de Eerste Kamer via een 'cold turkey' beleid 'getracteerd' op een I-pad waarop alle vergaderstukken van de Eerste Kamer via een speciale app te vinden zijn in plaats van vergaderstukken in gedrukte vorm. Niet iedereen stond meteen te juichen. Ikzelf bijvoorbeeld was zó gewend aan wekelijks dikke stapels papier waarop ik aantekeningen kon maken, dat ik in het begin even mentaal tegenstribbelde. Maar dat ging bij mij en de hele Kamer razendsnel over toen we ons realiseerden dat de I-pad niet alleen de recente kamerstukken bevatte, maar ook uitstekend als archief dienst doet. Met alleen de I-pad in de hand zijn alle documenten met één druk op de knop beschikbaar.

Geert-Jan zei bij de introductie van de I-pad: " De Senaat kampt soms met een imago van 'stoffigheid', maar naast kwaliteit en zorgvuldigheid staan ook efficiënt werken en transparantie hoog in het vaandel. Daarom liep de Eerste Kamer steeds voorop waar het gaat om digitale informatievoorziening en snelle communicatie." Keurige tekst! De Eerste Kamer moest wel even naar dat voorop lopen worden gedúwd door de griffier.

Van een geheel andere aard, namelijk terug in de geschiedenis, was de inzet van Geert-Jan om de galerij op de tweede verdieping van het Kamergebouw, de galerij die de Mauritsstoren verbindt met het Mary Stuart-kabinet, te restaureren. Die galerij bestond tot 2012 uit een met schrootjes bekleedde koffiehoeke, de keuken van de woning van de huismeester en de kamer voor de ambtenaren die de verschillende bewindspersonen tijdens plenaire debatten ondersteunen.

Geert-Jan als grote liefhebber van geschiedenis, meer in het bijzonder de geschiedenis van het Binnenhof en de parlementaire geschiedenis, zorgde ervoor dat in 2013 een, zoals hij dat noemt, 'luisterrijke' Amalia van Solms-galerij, genoemd naar de echtgenote van Frederik Hendrik in gebruik kon worden genomen. Die galerij is een aanwinst voor het Kamergebouw.

In dezelfde lijn van historie en verfraaiing van het Kamergebouw wist Geert-Jan een borstbeeld van luitenant-kolonel Lodewijk Thomson te

bemachtigen. Thomson was aan het begin van de twintigste eeuw lid van de Tweede Kamer en werd als militair door Nederland uitgezonden voor een vredesmissie in Albanië.

Geert-Jan zorgde ook voor portretten of borstbeelden van onze vorsten sinds 1815. Zo zijn alle Oranjes vanaf de Vader des Vaderlands vertegenwoordigd in het Kamergebouw.

Deze zaken zijn bepaald niet onverdienstelijk en zelfs baanbrekend zoals de invoering van de I-pad, maar het echt inhoudelijke werk van de griffier bestaat uit het leiding geven aan de griffie, ervoor zorgen dat het parlementaire proces goed verloopt, het ondersteunen van de voorzitter.

Jouw ondersteuning van de voorzitter, Geert-Jan, heb ik de ruim vijf jaar die wij hebben samengewerkt zeer gewaardeerd. En ik weet zeker dat ook mijn voorgangers als voorzitter – zij zitten vandaag achter de regeringstafel – die ondersteuning in respectievelijk drie jaar en twee keer twee jaar, zeer gewaardeerd hebben. Jaarlijks ben je verantwoordelijk voor de organisatie van Prinsjesdag en jaarlijks verloopt die dag uitstekend, tot genoegen van de voorzitter. Je blijkt zelfs een directe lijn met de weergoden te hebben, ieder jaar weer schijnt de zon.

Jij brengt de ondersteuning van de voorzitter altijd zeer discreet en bescheiden, maar tegelijk ook wel met nadruk. En dat is maar goed ook, want niemand kent het Reglement van Orde zoals jij het kent. Zelf zei je daarover bij het afscheid van Jacqueline Biesheuvel als griffier van de Tweede Kamer: “Soms is het onontkoombaar dat de griffier met de emotie van een vis in koud water uiteenzet hoe procedures die het parlement zelf heeft vastgesteld, in elkaar zitten.”

Ik herinner me nog goed die keer toen ik tijdens een plenair debat de microfoon van het spreekgestoelte uitzette, omdat ook na herhaald verzoek van mijn kant het desbetreffende Kamerlid niet de woorden wilde terugnemen waartegen ik bezwaar maakte. Ik zette de microfoon spontaan uit. Enkele tellen later legde jij mij het Reglement van Orde voor en wees mij aan dat ik reglementair correct had gehandeld. Geen haar op mijn hoofd die op dat moment daaraan had gedacht. Buitengewoon prettig dat er dan een griffier is die je rugdekking biedt!

Of die keer toen er hoofdelijke stemming was gevraagd, maar aan het eind van het debat door de woordvoerder van de partij die hoofdelijke stemming had gevraagd, voorgesteld werd om af te zien van hoofdelijke stemming – de uitslag van het debat was toch wel duidelijk, werd gezegd – en alsnog fractiegewijs te stemmen. Samen kwamen we tot de conclusie dat in dat geval het resultaat van de stemming 180 graden anders zou zijn. De

hoofdelijke stemming bleef gehandhaafd, overigens na interventie van de kant van de Kamer.

Een enkele keer wilde ik als voorzitter iets te berde brengen in het debat. In principe doet de voorzitter dit niet, tenzij de orde van het debat dat noodzakelijk maakt. Die paar keer overlegde ik eerst zachtjes met Geert-Jan die naast mij zit op het rostrum, in de wetenschap dat voor Geert-Jan voorop staat dat het instituut Eerste Kamer niet beschadigd mag worden. Pas na zijn groene licht trok ik dan de stoute schoenen aan.

Je hebt ook veel gedaan voor de introductie van nieuwe Kamerleden. Die introductie is goed georganiseerd, met veel schriftelijke toelichting. Toch komen er steeds weer Kamerleden met vragen, ook na de introductie. Met wijs beleid en heel vriendelijk ben je steeds bereid alle vragen te beantwoorden, ook al staat het antwoord zwart op wit in alle toelichtingen. Je murmelt daar dan wel eens over tegen mij, zachtjes.

De griffie is onder jouw leiding een goed georganiseerd, goed geolied bedrijf geworden zonder het karakter van het 'familiebedrijf' te verliezen. Dat bleek weer overduidelijk tijdens de organisatie van het parlementaire deel van het voorzitterschap van Nederland van de Europese Unie. Jij hebt, samen met de griffie, een belangrijk aandeel gehad in het vlekkeloos verlopen van de geslaagde conferenties. Jouw warme belangstelling voor Europa en de Europese Unie, je kennis van zaken en ook je uitstekende relaties met de griffiers van de parlementen van de Europese Unie kwamen daarbij goed van pas.

Een droevige episode voor de Eerste Kamer was de tragedie van het neerhalen van MH-17, waarbij ons Eerste Kamerlid Willem Witteveen, zijn vrouw en zijn dochter omkwamen. Wij hebben er samen voor gestaan. Dat hielp mij, dat hielp jou.

Binnenhof

Ik noemde zojuist de liefde van Geert-Jan voor geschiedenis, meer specifiek de geschiedenis van het Binnenhof en de parlementaire geschiedenis.

Geert-Jan, jij levert zélf een bijdrage aan de geschiedenis.

Toen in 2015 tweehonderd jaar bicameraal stelsel gevierd zou worden, bedacht Geert-Jan dat het wel aardig zou zijn om evenals dit in het verleden wel gebeurde een muziekstuk te laten componeren speciaal voor deze gelegenheid. Het werd de 'Hymne voor de Staten-Generaal'. De titel van het muziekstuk is afkomstig van Geert-Jan zelf. Sindsdien wordt het stuk aan

het eind van Prinsjesdag in de Ridderzaal ten gehore gebracht. De 'Hymne' is al onderdeel van de geschiedenis van de Staten-Generaal.

Bijna drie jaar leven we inmiddels met het begrip 'renovatie van het Binnenhof'. Jij zit al enige tijd in de zogenoemde Stuurgroep. Vanuit die hoedanigheid doe je je uiterste best om ervoor te zorgen dat de renovatie positief uitpakt voor de Eerste Kamer. Dat is geen kleinigheid, het rempedaal moet herhaaldelijk worden ingetrapt.

Landelijk

Op 30 april 2013 leerde heel Nederland je kennen. Je schreed door het middenpad in de Nieuwe Kerk, als dé griffier van de Verenigde Vergadering. Geert-Jan, slechts weinigen maken een dergelijk gebeurtenis als meer dan actieve participant, namelijk als organisator mee. De inhuldiging van de Koning vindt plaats in een Verenigde Vergadering van de Staten-Generaal in de Nieuwe Kerk in Amsterdam. Er waren slechts drie maanden beschikbaar om deze bijzondere gebeurtenis te organiseren. De laatste keer was drieëndertig jaar geleden, dus het lag voor de hand dat er een moderniseringsslag moest plaats vinden. Jij hebt op voorbeeldige wijze leiding gegeven aan het proces, een proces met invloedrijke spelers van verschillende kanten met verschillende belangen. Jij hield het hoofd koel vanuit de diepe overtuiging dat de Verenigde Vergadering, waarin per slot van rekening de inhuldiging zou plaats vinden, voorbeeldig georganiseerd moest zijn.

Naast dit alles zorgde je er ook voor dat er verschillende publicaties verschenen met als doel de Eerste Kamer dichterbij het publiek te brengen. Er verscheen in 2013 een mooi zogenoemd 'koffietafelboek' met als titel 'Het huis van de Senaat'. In de Engelse versie 'The house of the Senate'. Een handzame, rijk geïllustreerde en informatieve publicatie over het gebouw van de Eerste Kamer voor Nederlandse en buitenlandse relaties. Maar daar bleef het niet bij. In 2015, bij gelegenheid van 200 jaar bicameraal stelsel verscheen het boek 'Veelzijdig in Deeltijd'. Een prachtige productie van de griffie. Zelf zei je bij de presentatie van het boek, in de zorgvuldig gekozen bewoordingen die we van je kennen: "Zelf neem ik als griffier de verantwoordelijkheid voor het boek als geheel en ik kan er, zo nodig, door het politieke niveau van de Eerste Kamer op worden afgerekend."

En heel recent verscheen het boek 'Brief Guide to the Senate'. Op onze laatste gezamenlijke buitenlandse reis begin deze maand zoude je als een handelsreiziger tassen met exemplaren mee om onze buitenlandse

gastvrouwen en gastheren te verblijden met deze laatste gezamenlijke pennenvrucht van de griffie.

Ook internationaal heb je je als griffier heel actief getoond, niet alleen met buitenlandse reizen samen met de voorzitter, ook op eigen titel. Ik kom daarover nog te spreken.

Voor ik dat onderdeel aansnijdt, kan ik me zo voorstellen dat bij menigeen inmiddels de gedachte opkomt: “Kleven er dan helemaal geen smetjes aan de griffier Geert-Jan Hamilton, heeft hij helemaal geen eigenaardigheden?”

Ja zeker. Geert-Jan, je bent het vlees geworden spreekwoord “Zuinigheid met vlijt, bouwt huizen als kastelen.” Nog onlangs ervoeren Ilse en ik dat toen we ruim een half uur op hoge hakken door nachtelijk Parijs moesten sjouwen. Het zou handig geweest zijn als we meteen bij het verlaten van het restaurant een taxi hadden genomen, maar de metro was, zo vond je, een prima vervoermiddel. Dat viel helaas tegen toen de metro die we moesten nemen niet meer bleek te rijden vanwege reparatiewerkzaamheden.

Een andere eigenaardigheid van Geert-Jan is zijn af en toe wat bijzondere woordgebruik. Zo heb ik in het begin van mijn voorzitterschap erg moeten wennen aan de uitdrukking ‘minst genomen’, een favoriet van jou, Geert-Jan. Ik moest het eerst laten inzinken voor ik door had wat je precies zei. Een andere favoriet is het woord ‘notificatie’. Ook de woorden ‘evenwel’ en ‘thans’ liggen in je mond bestorven. Het is taalgebruik een constitutioneel dienaar van de Eerste Kamer waardig.

Je hebt ook de onbegrijpelijke gewoonte om midden in de nacht, meestal omstreeks 3 uur à half vier, medewerkers van de griffie, de voorzitter en anderen te bestoken met emails.

Een laatste punt waardoor de altijd correcte, zorgvuldig formulerende, neutrale, discrete griffier toch menselijke trekken blijkt te hebben, is de culinaire voorliefde van Geert-Jan. Tijdens een receptie of waar dan ook ontsnapt er geen garnaal aan zijn aandacht.

Internationaal

Geert-Jan, ik memoreerde al jouw warme belangstelling voor Europa en de Europese Unie. Jouw internationale interesses gaan echter veel verder.

Door die belangstelling en door je actieve inzet in de Association of Secretaries General of Parliaments heb je bij herhaling op voortreffelijke wijze voor een publiek van ambtelijke topfunctionarissen van nationale parlementen wereldwijd de Eerste Kamer vertegenwoordigd. Jij gaf zowel in het Europees Parlement als in de ASGP een uiteenzetting over de digitalisering van de Eerste Kamer, als mondiaal eerste parlementaire lichaam dat volledig papierloos werkt. Jij gaf presentaties over integriteit,

de inhuldiging van de Koning en vele andere onderwerpen die voor jouw internationale collega's interessant zijn.

Jij bent een steun en toeverlaat voor de voorzitter en voor de Kamer als geheel op het terrein van de parlementaire diplomatie. Hoe klein ook de stapjes zijn die daarmee gezet kunnen worden om beter begrip, betere verhoudingen tussen parlementen te bewerkstelligen, het maakt de parlementaire diplomatie nuttig en waardevol. Wij hebben samen, met andere Kamerleden, met medewerkers van de griffie, inmiddels heel wat buitenlandse bezoeken afgelegd. Steeds wist ik mij gesteund door jouw grote betrokkenheid, je dossierkennis, je mensenkennis en je diplomatieke vaardigheden bij alle bezoeken. Je kunt trots zijn, Geert-Jan, op hetgeen je internationaal voor de Eerste Kamer hebt betekend.

Geert-Jan, als dank voor al hetgeen je gedaan hebt voor de Kamer past maar één cadeau: een eigen I-pad, geheel leeg, zonder app's, zonder digitale kranten en andere informatiebronnen. Dat zal wennen zijn voor je, maar ik weet zeker dat je er al gauw weer onafscheidelijk van zult zijn. Ik zal je die zo dadelijk overhandigen. Ook Ineke zal ik dadelijk hartelijk bedanken voor haar betrokkenheid bij de Eerste Kamer. Haar komt de zilveren tulpbroche van de Kamer terecht toe.

Tot slot Geert-Jan. Je hebt in de twaalf jaar en één maand als griffier van de Eerste Kamer der Staten-Generaal bijzonder veel betekend voor de Eerste Kamer, ook internationaal. Je hebt in je vorige functie bij het Ministerie van VWS een belangrijke bijdrage geleverd aan het ontwerpen en uitvoeren van de Zorgverzekeringswet. Je hebt je actief betoond in bestuurlijke activiteiten en maatschappelijke nevenactiviteiten. Het heeft daarom Zijne Majesteit de Koning behaagd om je te benoemen tot Officier in de Orde van Oranje-Nassau. Het is een eer voor mij dat ik je de bijbehorende versierselen mag uitreiken.